

رایت اسلام را چون مصطفی برپا فراشت کفر را بادست قدرت گرد خرد و پایمال
 یانسیم الصبح بلغ من محبیه السلام ثو که ای در راه دین داری تورانم و دهمال
 میتوان خواندن تورانم و روز غوث المسلمین میتوان فر تو را بی شبهه گفتن لایزال
 ای تو را بر در کت کردن قران با امید باز دارن دازی در یوزة خود کف سؤال
 بر سر گویت دلیران جهان اندر کمند بر درت میران دوران جمله در صنف نعال
 سایه پرورد سر گویت چه غم دارد اگر بر سر او سدره و طوبی نیندازد ظلال
 چامه کفتم سی شیوا که باشد دلپذیر همچو تیغت آبدار و همچو رای تو زلال
 (ملت اسلام را چندانکه کردی سر بلند)
 (ایزدت بخشد بکیتی شوکت و عز و جلال)

(شیوا)

احزاب سیاسی و انقلاب

روسیه

احزاب جمهوری طلب (مملکت خواهان سرمایه دار)
 (مرکز جمهوری طلبان و اتحادیه مستقل نجات وطن)
 مرکز جمهوری طلبان برای روسیه مایل و آرزو مند يك
 جمهوری و دموکراتیک بود بایک حکومتی قوی و مستقل از اتحادیه
 احزاب قابل براینکه دوباره قوای نظامی مملکت را احیا نماید .
 این حکومت باید در تشکیل مجمع کنسیتوانت و یک جنگ قطعی
 بر ضد قوای انارشیسیم و سوسیالیسم موفق گردد . - ساتها
 باید منحل گردند یا لاقبل از عناصر مخربیه مضره تصفییه
 شوند زیرا مرکز جمهوری طلب مقصودش ادامه جنگ است
 بالمان و اشتراک با متفقین تافتح و ظفر قطعی نصیب انها گردد .

این حزب مساعد بود با تقسیم اراضی بین دهاقین و قزاقها و برای مدت کار عملیات هم هشت ساعت مدت معین کرده بود. برگرام سیاسی این حزب کاملاً تهیه و انشاء نشده بود زیرا این حزب با عجله و عدم وقت و فرصت در ماه ژوئن ۱۹۱۷ در تحت مدیریت برفسور (یساف) (Yssaeff) و یگولاسکی (Nikoleesky) و تینیسوف (Tinissoff) تشکیل یافت و اغلب اعضاء از حکومت موقتی ناراضی بودند این حزب يك رساله بنام (مرکز جمهوری طلب و يك روزنامه بنام) کاراشتراکی تاسیس و نشر کرد ولی مسلک بولشویزمی مرکز جمهوری طلبان را در بجهت تشکیلات بغفلت فرا گرفت بدین طریق که اعضاء حزب پیشنهاد کردند محلی تاسیس شود برای محافظت اولادان و يك دفتری باز شود برای کمک و معاونت بیکدیگر و به مساکین و محاکمات را باید مجانی کرد و تشکیل يك قوه بزرگ نظامی نیز باید داده شود.

«جمهوری طلبان لیبرال اکثریستهای قدیم»

دسته جمهوری طلبان لیبرال تشکیل یافته بود از مخالفین و معاندین اتحاد هفدهم اکتبر ۱۹۱۰ - اینها يك قسمت از ملیون ترقی خواه بودند که بعد از حوادث انقلابی فوریه بطرف چپ رفتند.

این دسته معلمین و رزموزآموزهایی از قبیل قوچکوف «Coutchkoi» و برزبانکو (RodZianko) و ساویچ (Saviteh) داشت. - هواخواهان و طرفداران این مسلک طبقه نوبلس لیبرال و بورژوازی درجه اول محسوب بودند.

اصول - این حزب يك رژیم جمهوری بود که پایه اش گذارده شده بود بر روی احترام اشخاص و عدم تجاوز باملاك خصوصى و آزادی در پیشرفت و ترقی محصول و صنایع روسیه و حفظ و حراست منافع ملی تا بتوان اصول وحدت و قدرت و عظمت مملکت را پایدار ساخت .

اینان در طرز حکومت معتقد بودند يك جمهوری پارلمانی منتخبه از آراء عمومی و مستقیم و مساوی و مخفی . - رئیس جمهور را رئیس قوای مجریه میدانستند . - برای قلمروهای متحده استقلال داخلی قائل بودند با قوانین محلی . - این حزب عقیده داشت که عدم مرکزیت اداری با شرایط وسیعی باید تامین شود و هیچ حد و شرطی نباید در حقوق ملل راه یابد اهالی پولونی در حدود و سرحدات ملت خود آزادند و مستقل . فنلاند باید دارای قوانین مخصوصه یا توحید سلطنت باشد .

حل مسائل مختلفه فلاحت باید بطریق ذیل بشود .

باملاك كوچك كمك شود . - شرکتهای تعاونی تاسیس گردد . اصول مالکیت شخصی محفوظ بماند . - ممالک بی بهره از قسمت مانده باید سهم ببرند از اراضی دولتی و تیولات و موقوفات کشیش نشین . - املاك خصوصى بر عایا قسمت میشود پس از آنکه قیمت آن را بپردازند قیمت هم قانوناً از روی عایدات ملك تعیین میشود و نیز قانون معین میکند اکثر مقداری را که هر کس می تواند متصرف باشد

جمهوری لیبرال هواخواه انبساط قوانین کار گراست از قبیل حمایت کار. آزادی گرو (حق تعطیل). بیمه پیری و ناخوشی محدود کردن کار برای زنها و اطفال .

در موضوع مالیه حزب تعقیب میکند دموکراتیزاسیون رژیم مالیه یعنی افزایش مالیات بر طبقه متمولین. - جمهوریون لیبرال مایل به توسعه زیاد صنعت و تجارت میباشد با حفظ منافع خریداران تعلیمات ابتدائی مجبوری است و تعلیمات متوسطه و عالییه قابل دسترس عموم و به تعلیمات مشاغل باید توسعه داده شود .

در موضوع مذهب جمهوریون لیبرال اصول آزادی عقیده را کاملاً معتقد بودند . آنها میخواستند قشون را از عموم بگیرند و متعلق به امامه کنند و ضمناً حفظ نظم و اطاعت را نموده و مدت خدمت نظام را نیز کم کنند. - تجهیزات را هنگام صلح مختصر و زنده گی سرباز را بهتر اداره کنند حزب میگفت باید از مجروحین جنگی و خانواده آنها نگهداری شود. - عدالت عمومی و مساوی و آزادی را طالب بودند ، هواخواه صلح بودند ولی با اقتضای همراه و همدوش با متحدین خود .

سواتها جمهوریون لیبرال را دسته بند میشناختند گرچه تشکیلات خود را تکمیل نکرده بودند ولی پرگراشانرا رسماً منتشر و بدان عمل میکردند ، آنچه میکردند بمقتضای وقت بود . در آن واحد با افراطیون چپ و ضد انقلابی طرف راست طرف می شدند و کشتی

میگرفتند بلشویکها بوسیله تعقیب کردن آنها خواستند مخصوصاً دسترس به بورژواهای درجه اول بیابند.

جمهوریون دموکرات

حزب جمهوری طلب دموکرات پس از انقلاب ماه فوریه از اکثریت های قدیم و از عناصر ترقی خواهان معتدل طبقه بورژوازی تشکیل یافت. -- رؤسای مشهور آن عبارت بودند از دمیتریو کوف Dmitroukov و گلیوف Clèbov و پونیلوف Poutjlov و سو کولوسکی Sokolovski و لوتز Lutz و هسن Hèrsen و الاتزی Valatiz

جمهوری طلبان دموکرات در طرف چپ راه تکامل پیموده و رادیکو دموکرات شدند Radiraun--Demokrat خود را خیلی باجدیت نشان دادند و در انتخابات اخیر بلدییه موفق شدند بگذراندن چند نفر از کاندیدهای خودشان.

اینها مثل جمهوری طلبان سختی و خودسری و استبداد را دور انداخته هواخواه آزادی عقیده و گفتار بودند. روزنامه (روسیکارلیا) ارکان و حافظ و ناشر مرام آنها بود.

بروگرام آنها عبارت بود از--دفاع آزادی و ازسوء قصدهای ارتجاعیون طرف راست و افراط کاریهای احزاب نهایت چپ. -- میگفتند ارتجاع و انارشیهردوروسیه را بطرف شکست و مغلوبیت و انهدام می کشانند و باید سلطنت عامه را منظم نکهداشت. قدرت باید بدست

جامعه ملت باشد نه بدست بعضی از دستجات که خود را وکیل و قیم توده دولت معرفی مینمایند برای روسیه یک جمهوری دموکراتیکی لازم است باینکه مجلسی که از بین اکثریت اعضاء آن وزراء انتخاب شوند -

انتخابات باید عمومی و مساوی و مخفی و مستقیم باشد حکومت و ادارات باید عدم مرکزیت داشته باشند. واحدهای فنی و علمی و محلی باید دارای قوانین و به ترتیبات اختصاصی هر محلی اداره شوند ملل ساکن در روسیه باید آزاد باشند در بکار بردن زبان مخصوص خودشان. حقوق فنلاندیها باید شناخته شود. در موضوع مالیه حزب را دیکو دموکرات بجای مالیاتهای غیر مستقیم به مالیات متری بر عایدات عقیده داشتند.

در خصوص ثروت نیز هوا خواه توسعه کامل شرکتهای تعاونی و موسسات کردی و صنعت و تجارت روسیه بودند. تعلیمات ابتدائی رامجانی و اجباری دانسته و تعلیمات متوسط و عالیها را نیز مجانی شمرده و نگهداری از معلمین را هم لازم میدانستند این حزب هوا خواه تجزیه کلیسا از حکومت و مدارس بود و سعی میکرد که از خدمت نظام بکاهد و آنرا بتدریج تبدیل کند به میلیس ملی و نظامیان ناقص الاعضاء و فابیل سر بازان مقتول و در سر خدمت را بیمه کنند.

قضات باید انتخابی باشند و محاکمات آزاد و عمومی و مساوی و تمام محکمه های استثنائی باید منسوخ شوند. مجازات قتل باید الغاء گردد.

ایجاد مؤسسات مجانی را در عدلیه برای حفظ حقوق مردم ناتوان بی بضاعت لازم میدانستند. - جنک باید مداومت یابد تا شکست کامل امپریالیزمی آلمان مسلم و حق و آزادی مظفر شوند. سوتهای عملجات و دهقانان و سربازان فقط بعنوان يك حزب سیاسی شناخته خواهند شد بدون اینکه حق داشته باشند جزو حکومت شوند و اجرائیه را در دست گیرند. - تنها قدرت قانون است که خلل ناپذیر و متعلق بملت آزاد است و هیچ قوه طبقاتی و یا جمعیتی حق جا نشینی او را ندارد.

در موضوع فلاحت پر گرام رادیکو دموکرات عبارت بود از ملی شدن اراضی و املاک و تیولانی که بطور موقت و یادائم در دست بستگان امپراطور و رهبانان بود. - و تشکیل يك سرمایه مخصوص برای خرید اراضی معینه تا بتوان بمالکیت کارگران فلاح افزایش داد. - اصول تملک باید مناسب بامقدار سرمایه باشد هر قدر ثروت خریدار کمتر است قیمت ارزانی تر باید باشد تا برسد بکسانیکه هیچ بضاعت ندارند آنها حق تملک را بطور مجانی دارا خواهند بود

قسمت راجع بکارگر عبارت بود از هشت ساعت کار در شبانه روز و ایجاد حدود و قوانین بین استاد و عمله بواسطه تشکیلات عمله جات و غدغن و منع کار برای معدنچیان و در تحت حمایت نگهداشتن نسوان کارگر. - قبولی بیمه و حقوق تقاعدی عملجات و تشکیل و ایجاد حفظ الصحه در خصوص کار.

(حزب آزادی عامه و احزاب ضمیمه کادها)

اتحادیه تجار و اتحادیه صنعت گران و اتحادیه مسکو و آتقسمت از احزاب دمکراتیک که از معتقدین و پیروان ساراتف شمرده میشدند احزاب ضمیمه جمعیت آزادی عامه بودند - اصول عقاید حزب کاد مثل اغلب احزاب رو به تکامل گذارد و هنوز هم رو به تکامل است (۱۹۱۹ سنه ایست که این کتاب نوشته شده) رئیس این حزب میلیوکوف Milioukov بدبختانه به بهانه آزمایش سیاست در راه حقایق بطرف ژرمانو فیلی متمایل شده بود « عقیده مصنف » .

کلیات مرام حزب کاد در هنگام انقلاب فوریه ۱۹۱۷ بشرح ذیل بود .

اعلی و اجلی از هر چیز وطن است . ترقی و استقلال و افتخار وطن عالی ترین نعمت ها است . - غایت آرزو حصول آزادی است . و برای آنکه روسیه کبیر و آزاد حق بازی کردن رولی در تمدن جدید داشته باشد باید برسد بیک ترقی زیاد در تمام